

Vår samlade bedömning är att den interna kontrollen erfordrar förbättringar

Revisionsrapport

Granskning av inköp och upphandling vid tillväxt- och utvecklingssektorn

2019-02-14

Camilla Karlsson, KomRedo

Innehåll

Sammanfattning.....	2
2 Bakgrund	4
3 Projektets syfte, ändamål och avgränsning.....	4
4 Revisionskriterier	5
5 Ansvarig styrelse	5
6 Metoder.....	5
7 Resultat av granskningen.....	6
7.1 Granskade rutiner	6
7.1.1 Internkontrollrutin	6
7.1.2 Attestrutin.....	8
7.1.3 Leverantörskontroller	9
7.1.4 Informationsaktiviteter	9
7.1.5 Återrapportering i nämnd	9
7.2 Kontroller i granskningen.....	9
7.2.1 Urvalet av stickprov.....	9
7.2.2 Sammanställning	9
7.2.3 Resultat av kontroller.....	10
7.3 Noteringar utöver granskningen	11
7.4 Bedömning och rekommendationer.....	11
Bilaga 1: Sammanställning av stickprovsgranskning.....	14

Sammanfattning

Uppdrag och bakgrund

KomRedo har på uppdrag av revisorerna i Eksjö kommun genomfört en granskning av inköp och upphandling vid tillväxt- och utvecklingssektorn. Ansvarig nämnd är tillväxt- och utvecklingsnämnden.

Syfte

Projektets syfte har varit att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionskriterier

Bedömningsgrunder är kommunallagens bestämmelser om nämndernas ansvar för intern kontroll och lagbestämmelser kring upphandling samt interna regler.

Svar på syfte och frågor

Nämnden efterlever övergripande bestämmelser genom förfarandet med årlig internkontrollplan. Risker finns kring direktupphandling och att upphandling inte överensstämmer med gällande bestämmelser i LOU hanteras inom ram för internkontrollarbetet. Förvaltnings-/sektorchef svarar för att det upprättas rutiner som säkerställer att policy och riktlinjer följs.

Kontroller av inköp sker främst inom attestrutinen och gällande attestregler. Vi har i granskningen noterat utbetalningar till en leverantör i strid mot gällande regler. Kontrollrutiner avseende direktinköp har stärkts genom månadsvisa stickprovskontroller av fakturor över 15 000 kr gentemot interna dokumentationskrav. Resultaten sammanställs och redovisas kontinuerligt i nämnden. Några närmare analyser kring kvaliteten i dokumentationen görs inte inom kontrollrutinen. Vi bedömer att kontroller bör omfatta dokumentationskraven enligt LOU på kommunövergripande nivå där resultaten delges för uppföljning i nämnden.

Systemstöd, mallar och aktuellt leverantörsregister finns och håller på att utvecklas. Leverantörskontroller genomförs enligt rutiner via upphandlingsavdelningen. Informations- aktiviteter/material hålls och finns tillgängligt via hemsidan. Kontroller av genomslag hos medarbetare som arbetar med inköp sker indirekt via internkontrollen. Vi bedömer att det finns behov av regelbunden utbildning om inköps- och upphandlingsregler samt att sektorchef bör återredovisa på det sätt det görs i nämnden.

Kartläggning och sammanställning i granskningen har gett underlag för granskning av 114 leverantörsfakturor och 22 leverantörer. Kontroller har gjorts mot dokumentationskrav enligt LOU och underliggande avtal/beställningsbekräftelser. Resultaten pekar på att inköp i huvudsak görs enligt bestämmelserna men att det förekommer avsteg i motsvarande omfattning som senaste uppföljningen i nämnden (2017). Avstegen avser främst inköp av IT utrustning och konsulttjänster. Granskningen pekar på vikten och möjligheterna att via inköpsanalyser utreda inköpsbehoven till grund för upphandling av ramavtal som svarar mot verksamhetens behov. Central funktion bör i högre grad involveras innan direktupphandling påbörjas för att kunna säkerställa kraven.

Rekommendationer

Sammantaget konstaterar vi att de kontroller som genomförts i denna granskning visat på avvikelser avseende direktupphandling som behöver åtgärdas.

Nämnden behöver ta fram tydliga åtgärder för att komma tillrätta med redovisade avvikelser i denna granskning och i uppföljningen 2017.

Det är kommunens samlade inköpsvärde för liknande varor och tjänster som behöver kontrolleras mot bestämmelserna i LOU. Initiativ till gemensamma kontrollåtgärder tillsammans med övriga nämnder behövs.

Nämnden bör överväga att inhämta upplysningar om ramavtalstrohet för sitt ansvarsområde och bakomliggande analyser kring avvikelser för att få hela bilden av verksamhetens inköpsförfarande.

1 Uppdrag

KomRedo har på uppdrag av revisorerna i Eksjö kommun att genomföra en granskning av inköp och upphandling vid tillväxt- och utvecklingssektorn. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018. Resultatet av vår granskning utgör delmängd i underlag för kommunrevisorernas prövning om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt. Syfte och mål beskrivs närmare i avsnitt 3.

2 Bakgrund

I tidigare granskning av upphandlingsprocessen 2016 framkom brister vid genomförandet av inköp. Det handlade om avsteg från upphandlingsregler, avsaknad av rutiner för uppföljning av mindre inköp samt rutiner för säkerställandet av personalens upphandlingskompetens. En diskrepans mellan det arbete som utförs vid upphandlingsenheten och sektorernas förväntningar uppmärksammades.

Vid tillväxt- och utvecklingsnämnden bedömdes att det fanns risker i genomförandet av flertalet mindre inköp vars ackumulerade summor översteg beloppsgränsen för direktupphandling. Rekommendationer lämnades om att se över möjligheten att minska antalet medarbetare som gavs befogenhet att genomföra inköp. Det fanns vid granskningstillfället inga specifika rutiner vid tillväxt- och utvecklingsnämnden för uppföljning av varor eller tjänster.

Risker för ramavtalsbrott bedömdes vid sektorn som liten. De fall då flera mindre inköp tillsammans överskred beloppsgränsen för direktupphandling flaggades automatiskt i sektorekonomens datorsystem. För att dokumentera direktupphandlingar mailades information från genomförd prisjämförelse till upphandlingsenheten, som knöt informationen till aktuell faktura. Information gällande inköp och upphandlingsförfaranden fanns vid granskningstillfället tillgänglig för alla medarbetare på kommunens intranät. Chefer genomgick regelbunden fortbildning inom LOU med personal från upphandlingsenheten.

Behov av fördjupad granskning har uppmärksammats då revisorerna bedömer att det kan fortsatt föreligga brister i den interna kontrollen kring inköp.

3 Projektets syfte, ändamål och avgränsning

Projektets syfte har varit att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig. Avgränsning har gjorts till inköp inom sektorn perioden januari 2017 till och med oktober 2018.

Utifrån nämndens ansvar för internkontrollen och redovisade resultat i föregående granskning har följande delfrågor ansetts relevanta:

- Finns nämndens bedömningar kring risker avseende inköp dokumenterat?
- Är ansvarsfördelningen kring kontroller avseende inköp tydlig och känd?

- Finns förutsättningar i system- och metodstöd för kontrollerna?
- Uppfattas tillgängligt stödet via central funktion tydligt?
- På vilket sätt genomförs leverantörskontroller?
- Hur fungerar kontrollen kring efterlevnad av ramavtalstrohet?
- Är redovisade kontroller avseende direktupphandling förtjänstfulla?
- Hur kontrolleras att tillgänglig information till chefer och medarbetare som arbetar med inköp får genomslag?
- Hur sker återrapportering av genomförda kontroller i nämnden?

4 Revisionskriterier

Bedömningsgrunder tar utgångspunkt i kommunallagens bestämmelser om nämndernas ansvar för intern kontroll och följande lagbestämmelser kring upphandling samt interna regler för inköp och upphandling, internkontroll och ekonomistyrning.

5 Ansvarig styrelse

Granskningen avser tillväxt- och utvecklingsnämnden.

6 Metoder

Vi har inhämtat en grundläggande förståelse kring förutsättningarna för styrning och uppföljning av inköpsverksamheten via interna styrdokument och intervjuer med berörda tjänstemän. Vi har kartlagt inköp via utdrag från ekonomisystem för perioden jan 2017 till och med okt 2018 samt gjort jämförelser mot aktuellt avtalsregister. Utifrån analyser av framtaget underlag har ett urval av stickprov för direktupphandling¹ utförts. Resultat i granskningen har analyserats och sammanställts i skriftlig rapport enligt tidplan i förfrågan. Rapporten är sakgranskad av intervjuade personer.

¹ 28 % av tröskelvärdet, upp till 586 907 kr för 2018.

7 Resultat av granskningen

7.1 Granskade rutiner

7.1.1 Internkontrollrutin

Nämnden har fastställt internkontrollplan² i enlighet med övergripande internkontrollreglemente³. Risker har bedömts och hanteras avseende efterlevnad till interna regler⁴ för direktupphandling och upphandling enligt LOU⁵. Förvaltnings-/sektorchef svarar för att det upprättas rutiner som säkerställer att policy och riktlinjer följs. Uppföljning görs i samband med internkontrollplan en gång per år. Kontroller görs genom stickprov av leverantörsfakturer. Av senaste uppföljning⁶ avseende 2017 följer att 63 procent av granskade fakturer följer bestämmelserna enligt LOU. Avvikelser förklaras av utgångna konsultavtal där upphandling pågår. Åtgärder har vidtagits för att minimera fel under 2018 avseende anlitade föreläsare. För fakturer över 15 tkr bör minst tre företag tillfrågas för möjligheten till prisjämförelser enligt interna regler. Uppföljningen visade på att i 52 procent av granskade fakturer hade prisjämförelser gjorts.

Sedan föregående granskning av upphandlingar (2016) har rutinerna för kontrollerna stärkts. Sektorekonom genomför månatligen kontroller av direktinköp över 15 tkr enligt följande regler:

Värde, kr	ansvarig	genomförande	annonsering	dokumentation
15 000-100 000	Verksamhet	Minst tre företag bör tillfrågas	Inget krav	Ja
100 000-250 000	Upphandlingsavdelning eller verksamhet beroende på komplexitet	Samråd med upphandlingsavdelning innan påbörjas, minst tre företag bör tillfrågas, om det inte är möjligt sker annonsering även i allmän tillgänglig databas	Kommunens hemsida	Ja, i enlighet med LOU
250 000-500 000	Upphandlingsavdelning tillsammans med verksamhet	Lika som ovan	Allmänt tillgänglig databas och kommunens hemsida	Ja

Dokumentationskraven innebär att underlag skickas in löpande till sektorekonom och sparas till kommande kontrolltillfälle. Om dokumentationen saknas vid kontrollen görs förfrågan hos ansvarig beslutsattestant tillika enhetschef. Kontroller genomförs månadsvis och sammanställs och föredras

² Tun 2018-04-18 § 47 Internkontroll 2018

³ Kf § 143/2006 Övergripande reglemente för internkontroll

⁴ Kf 2017-10-19 § 175, Upphandlings- och inköspolicy, Ks 2014-09-02 § 226, Riktlinjer

⁵ Lag om offentlig upphandling, SFS 2016:1145

⁶ TUN 2018-02-07 § 12 redovisning av internkontroll 2017, beslut.

i nämnd var tredje månad. Blankettmallar finns framtagna och möjligheter till att dokumentera via e-tjänst håller på att införas för att underlätta administrationen kring dokumentationskraven.

Vid eventuellt återkommande avvikelser sker avstämningsmöte mellan enhetschef, sektorekonom och sektorchef. Enligt uppgift har det framkommit avvikelser när det gäller inköp av konsulttjänster inom vuxenutbildningen och Campus I12. Ett fokus kring inköp och upphandling inom sektorn redovisas. Informationer rörande inköp och upphandling hanteras löpande i en stående punkt vid möten i ledningsgruppen. Enhetschefer för informationen vidare till medarbetare vid arbetsplatsträffar.

Upphandlingsavdelningen har tagit initiativ till införandet av ovan kontrollrutin för direktupphandling via sektorekonomer. Anvisningar kring genomförandet har tagits fram i november 2017. Områden som inte ingår i kontrollen är bland andra inköp genom avrop ramavtal, bidrag till föreningar, lokalhyra, förbrukningsavgifter el, värme, vatten, annonsering, kommunens bolag och andra kommuner och landsting. Dokumentation kring kontrollen av direktupphandlingar samlas i gemensam databas sorterade per sektor. Underlag finns på så sätt samlat till årlig uppföljning av internkontrollplaner.

Upphandlingsavdelningen har sammanställt utfall för kontrollrutinen kring direktupphandlingar på nämnd- och kommunövergripande nivå var tredje månad (2018). Sammanställningen visar på utvecklingen av antal direktinköp som dokumenteras och konkurrensutsätts över tid på övergripande nivån (14 %, 36 %, 30 %). En närmare analys hade behövts för att förtydliga bilden.

sektor	antal	varav enbart dok	varav dok o konk utsatt	antal	varav enbart dok	varav dok o konk utsatt	antal	varav enbart dok	varav dok o konk utsatt
	Q1	Q1	Q1	Q2	Q2	Q2	Q3	Q3	Q3
SBS	3	2		5	1	1	3	2	
SOC	40	2		24	3		13	3	2
KLK	3	2		4	2	2	0		
TUS	18	9	7	24	4	19	21	10	7
BUS	12	3	4	12	7	3	19	2	8
total	76	18	11	69	17	25	56	17	17

Några analyser av kvaliteten i lämnade dokumentationsunderlag med motiveringar kring varför konkurrensutsättning inte gjorts och kring valet av leverantör görs inte inom kontrollrutinen. Av den dokumentation vi tagit del av lämnas främst informationer om att varan/tjänsten är unik för vald leverantör.

Övergripande kontroller av ramavtalstrohet görs i ekonomiperspektivet och verksamhetsområde (ej lika med sektorsområde) vid delårsrapport och årsbokslut. Målet i övergripande styrkort är att det ska vara 90 procent köptrohet mot ramavtal. Kontroller görs även på anmodan av leverantör eller sektorchef. För 2018 ingår kontroll av avtalstrohet i kommunledningskontorets internkontrollplan. Kontroller har bland andra genomförts avseende inköp av livsmedel.

Upphandlingsavdelningen har tagit initiativ till kartläggning av beställarorganisationen utifrån ett nuläge och önskat läge. Några av de problembeskrivningar som upphandlingsavdelningen gör är följande:

"Idag finns ingen förteckning över kommunens beställare och det räcker med att kunna en ident för att ett inköp ska kunna göras. Det stora antalet beställare gör det svårt att nå ut med information om LOU, kommunens policy och detaljer om tecknade avtal, vilket resulterar i att direktupphandlingar inte görs på rätt sätt och att avtalade produkter/tjänster avropas hos fel leverantör.

Koppling mellan beställaren och fakturan saknas i ekonomisystemet. Information om vem som gjort en beställning går inte att få fram genom rapportuttag, utan måste hämtas genom att titta på fakturabilden. Attestflödet ser i de allra flesta fall ut som så att fakturan behandlas av en administratör följt av den budgetansvariga. Inköparen är således inte med i attestlödet. Det är närmast beställaren som kan styrka att varan/tjänsten är levererad enligt överenskommelse och att fakturan överensstämmer med beställningen."

Genom bättre styrning av inköpen via inköpsbehörighet i befintligt ekonomisystem underlättas möjligheter för kontroller och efterlevnad till gällande regler för inköpen. Enligt uppgifter är detta ett pågående utvecklingsarbete.

7.1.2 Attestrutin

Inköpen genomförs och kontrolleras främst via attestrutinen och gällande attestregler⁷. Godkännande av leverantörsfakturer dokumenteras i huvudsak genom elektronisk attest vilket för med sig att endast behörig attestant kan godkänna i systemet. Behörig gransknings- och beslutsattestant utses per kostnadsställe eller intervall av kostnadsställen, förtecknas och anmäls till central ekonomiavdelning. Behörigheter inom beloppsgränser enligt delegationsordning läggs upp löpande av centrala ekonomiavdelningen som svarar för att aktuella uppgifter kan tas fram. Beslutsattestant utgör kärnan i kontrollen och utförs av den som har budgetansvar. Beslutsattest omfattar kontroll mot beslut, kontering och finansiering. Vidare ingår kontroll mot avtal, ramavtal, taxa, bidragsregler eller beställning samt kontroll av pris, uträkning och betalningsvillkor. Beslutattestant svarar för att granskningsattest är riktig. Beslutsattestant kan inte attestera transaktioner som berör eller har nära anknytning till vederbörande personligen.

⁷ Attestreglemente Kf 2009-03-26 § 45, Tillämpningsanvisningar Ks 2009-03-03 § 55.

Ansvarsfördelningen för kontroller inom attestrutinen uppfattas tydlig. Varje faktura hanteras av två personer. Förvaltnings-/sektorchef ansvarar för att varje beslutsattestant har tillräcklig insikt och kunskap om uppgiften. Ekonomiavdelningen medverkar vid utbildning av attestanter.

Följsamhet till rutinen kontrolleras inom ram för internkontrollen. Vi konstaterar att avvikelser funnits inom genomförda kontroller och som framgår av avsnitt ovan.

7.1.3 Leverantörskontroller

Hur ett inköp går till och vad medarbetare får besluta om när det gäller inköp finns bland annat att hämta i framtagna broschyr "upphandlings- och inköpsskola, juni 2016" via hemsidan. Broschyren distribueras vid informationstillfällen av upphandlingsavdelningen. I inköpsituationen kan medarbetare vända sig till upphandlingsavdelningen för kontroll av en tilltänkt leverantör. Nya leverantörer läggs upp av utsedd person vid ekonomiavdelningen. Vid två tillfällen per år görs en förfrågan kring aktuella registreringar av leverantörer hos Skatteverket enligt uppgifter. Register ramavtalsleverantörer nås via databas och hemsidan som ajourhålls av upphandlingsavdelningen.

7.1.4 Informationsaktiviteter

Upphandlingsavdelningen erbjuder råd och stöd och genomför informationsaktiviteter vid utbildningstillfällen för nya chefer i kommunen. Det förekommer att avdelningen blir inbjuden till gruppmöten för att informera om reglerna kring inköp och upphandling. Någon rutin för regelbundna utbildningsinsatser finns inte enligt uppgifter.

7.1.5 Återrapportering i nämnd

Rapportering görs i nämnden inom rutin för internkontrollen.

7.2 Kontroller i granskningen

7.2.1 Urvalet av stickprov

En kartläggning av samtliga inköp har gjorts via utdrag från ekonomisystemet. Genom en första sortering på konto och kostnadsställenivå har ett urval gjorts avseende leverantörer med återkommande affärshändelser under granskningsperioden. En första sortering har gjorts i enlighet med kommunens anvisningar för dokumentation av direktupphandlingar med underliggande överenskommelser i ramavtal enligt förteckning, hyresavtal, kontrakt och kommunala motparter. Efter kontroller genom en andra sortering mot ansvar har ett urval om 11 leverantörer gjorts. Underhand utökades granskningen till 22 leverantörer. Sortering på ansvar har gett underlag för granskning av kostnadsställe varvid två verksamheter och fyra investeringsprojekt valts ut. Sorteringen per leverantör, ansvar och investeringsprojekt har lett till granskning av sammanlagt 114 leverantörsfakturor.

7.2.2 Sammanställning

Kartläggningen har sammanställts per leverantör, projekt och ansvar till total inköpsvolym för en tolv månadersperiod under granskningsperioden. Kontroller mot regler om dokumentationskrav enligt LOU och underliggande överenskommelser i avtal/beställningsbekräftelser har gjorts.

Eventuella avvikelser mot interna dokumentationskrav kommenteras löpande i texten. Kontroller mot gränsvärden för direktupphandling enligt LOU görs inte i denna granskning då de avser hela kommunen. Granskningsnoteringar framgår närmare i bilaga.

7.2.3 Resultat av kontroller

Vi kan konstatera att av 114 granskade fakturor motsvarar 78, eller 68 procent, kraven enligt LOU. Resultatet är i nivå med senaste uppföljning avseende internkontrollplan 2017. Interna krav på konkurrensutsättning för fakturor överstigande 15 tkr har främsta syftet att stärka kontrollen avseende direktinköp. Det är väsentligt att den stärkta kontrollen också kan leda till förbättringar. Ett förfarande med inköpsanalyser, där behov och beräknat inköpsvärde/tidsperiod utreds, kan vara vägledande i varje inköpsituation. Hänsyn behöver tas till hela kommunens behov av inköp av motsvarande vara/tjänst. Central funktion bör av den anledningen alltid involveras innan direktupphandling påbörjas. Områden för avvikelser som pekats ut i denna och tidigare granskning är inköp av handlednings- och konsulttjänster inom IT området. Samråd med upphandlingsavdelningen ska ske vid ett beräknat inköpsvärde överstigande LOU:s dokumentationskrav, 100 tkr. Möjligheterna att identifiera områden för ramavtal följer av en starkt rådgivande central funktion. Pågående utvecklingsarbete för att stärka medarbetares inköpsroll/behörighet uppfattas vara steg i rätt riktning.

Inköp görs hos ca 70 procent av anlitade leverantörer och till motsvarande inköpsvärde enligt reglerna medan avstegen svarar för 30 procent i denna granskning. Inköp görs i huvudsak enligt reglerna med undantag för inköp av handledning, utrustning och service inom IT, service av bassäng i simhall samt marknadsföringstjänster (hos 7 av 22 leverantörer). Avvikelser inom två senast nämnda områden förklaras av uppfattningar om att ramavtal funnits via kommunalt bolag samt att annonstjänster inte omfattas av kontroller.

Samtliga inköp av IT utrustning och service från Dustin i Sverige AB för perioden har granskats. Inköpen överstiger LOU:s dokumentationskrav och ska ha konkurrensutsatts enligt interna riktlinjer. Ramavtal finns inom området via Höglandsförbundet och dess leverantörer. Löpande inköp av datautrustning har gjorts till verksamheter i lärcenter, e-vux ledning, aspiranterna och campus fristående kurser. Inköpen har fakturerats vid tio tillfällen till ett sammanlagt inköpsvärde om ca 250 tkr. Vid hälften av inköpstillfällena har dokumentation upprättats enligt de underlag som erhållits via sektorcontroller. Av underlagen framgår att prisjämförelser hos tre leverantörer gjorts. Vald leverantör motiveras genom att kommunens ramavtalsleverantör inte har likvärdig vara och att en annan leverantör har högre pris. Granskningen pekar på vikten och möjligheterna att via inköpsanalyser utreda inköpsbehoven till grund för upphandling av ramavtalsområden som bättre svarar mot verksamhetens behov.

Inköp från Aducta i Linköping AB har fakturerats vid ett tillfälle utan att prisjämförelser gjorts. Det gäller även inköp av handledning från Frank Valiant AB vid åtta tillfällen. Dokumentation har

upprättats vid hälften av tillfällena och motiverats av att konsulten har unik kompetens för huvudområdet. Uppgifter lämnas om att ett längre kontrakt borde ha upprättats.

Vi har inte fått del av avtalsunderlag från ovan nämnda inköp. Vi har även noterat inköp av datautrustning från ytterligare leverantörer som inte omfattats av urvalet i denna granskning.

Vi har noterat en utbetalning till Aspiranterna ekonomisk förening överstigande belopp för verkställighet (100 tkr) och som inte anmälts enligt delegation i nämnden⁸. Vidare har belopp understigande 15 tkr utbetalats vid två senare tillfällen och konterats som inköp av datamaterial/undervisning. Godkännande beslutsattestant har nära personlig anknytning till leverantören varvid utbetalningarna har skett i strid mot gällande regler i attestrutinen.

7.3 Noteringar utöver granskningen

Iakttagelser i granskningen har gjorts rörande allvarliga brister som redovisats i särskilt ärende inför revisorerna. Revisionen beslutade att kontakta kommunledningen som efter en kortare utredningstid återredovisat för revisionen vilka åtgärder som vidtagits. Kommunledningen konstaterar att allvarliga felaktigheter har begåtts då sektorsledning och nämnd inte informerats och fått möjlighet att ta ställning till upplägget med Aspiranterna. Allvarliga felaktigheter har begåtts i och med att attestreglementet inte följts. Allvarliga felaktigheter har begåtts i den ekonomiska redovisningen. Information kring genomförd granskning och utredning kommer enligt uppgift att framföras till nämnden snarast. Ett resultat av granskningen kommer också att medföra att samtliga beslutsattestanter i kommunen kommer att få en genomgång av attestreglementet för att öka medvetenheten om ansvaret som attestant och därigenom förhindra att något liknande händer igen. Revisionen bedömer att kommunledningens snabba utredning och vidtagna åtgärder är tillräckliga och kommer i dagsläget inte medföra en anmälan om brottsmistankar till tillväxt- och utvecklingsnämnden.

7.4 Bedömning och rekommendationer

Gjorda iakttagelser och bedömningar och rekommendationer redovisas utifrån de frågeställningar som legat till grund för granskningen.

Finns nämndens bedömningar kring risker avseende inköp dokumenterat?

Nämnden efterlever övergripande bestämmelser genom förfarandet med årlig internkontrollplan. Risker kring direktupphandling och att upphandling inte överensstämmer med gällande bestämmelser i LOU hanteras inom ram för internkontrollarbetet. Förvaltnings-/sektorchef svarar för att det upprättas rutiner som säkerställer att policy och riktlinjer följs.

Är ansvarsfördelningen kring kontroller avseende inköp tydlig och känd?

Hur fungerar kontrollen kring efterlevnad av ramavtalstrohet?

Hur sker återrapportering av genomförda kontroller i nämnden?

Kontroller av inköp sker främst inom attestrutinen och gällande attestregler. Vi har i granskningen noterat utbetalningar till en leverantör i strid mot gällande regler. Kontrollrutiner avseende

⁸ Delegationsordning för kommunstyrelsen, nr 1- 2015, avsnitt B inköp, upphandling.

direktinköp har stärkts genom månadsvisa stickprovskontroller av fakturor över 15 000 kr gentemot interna dokumentationskrav. Resultaten sammanställs och redovisas kontinuerligt i nämnden. Några närmare analyser kring kvaliteten i dokumentationen görs inte inom kontrollrutinen. Vi bedömer att kontroller bör omfatta dokumentationskraven enligt LOU på kommunövergripande nivå där resultaten delges för uppföljning i nämnden. Utfall styrta ramavtalstrohet för kommunen redovisas i delårsrapport och årsbokslut per verksamhetsområde (ej sektor).

Finns förutsättningar i system- och metodstöd för kontrollerna?

Uppfattas tillgängligt stöd via central funktion tydligt?

På vilket sätt genomförs leverantörskontroller?

Hur kontrolleras att tillgänglig information till chefer och medarbetare som arbetar med inköp får genomslag?

Systemstöd, mallar och aktuellt leverantörsregister finns och håller på att utvecklas. Leverantörskontroller genomförs enligt rutiner via upphandlingsavdelningen. Informations- aktiviteter/material hålls och finns tillgängligt via hemsidan. Central funktion uppfattas tydlig och svarar för kommunövergripande kontroller utöver löpande frågor kring inköp. Kontroller av genomslag hos medarbetare som arbetar med inköp sker indirekt via internkontrollen. Vi bedömer att det finns behov av regelbunden utbildning om inköps- och upphandlingsregler samt att sektorchef bör återredovisa på det sätt det görs i nämnden.

Är redovisade kontroller avseende direktupphandling förtjänstfulla?

Det är kommunens samlade inköpsvärde för liknande varor och tjänster som behöver kontrolleras mot gällande bestämmelser i LOU varvid använd kontrollrutin avseende direktinköp bör ses över. Kontrollerna behöver genomföras på kommunövergripande nivå och delges nämnden vid eventuella avvikelser för åtgärder.

Rekommendationer

Sammantaget konstaterar vi att de kontroller som genomförts i denna granskning visat på avvikelser avseende direktupphandling som behöver åtgärdas.

Nämnden behöver ta fram tydliga åtgärder för att komma tillrätta med redovisade avvikelser i denna granskning och i uppföljningen 2017.

Det är kommunens samlade inköpsvärde för liknande varor och tjänster som behöver kontrolleras mot bestämmelserna i LOU. Initiativ till gemensamma kontrollåtgärder tillsammans med övriga nämnder behövs.

Nämnden bör överväga att inhämta upplysningar om ramavtalstrohet för sitt ansvarsområde och bakomliggande analyser kring avvikelser för att få hela bilden av verksamhetens inköpsförfarande.

Dag som ovan,

Marianne Harr
Certifierad kommunal revisor

Camilla Karlsson
Certifierad kommunal revisor, kundansvarig

Bilaga 1: Sammanställning av stickprovsgranskning

Leverantör/ansvar/projekt	Totala inköp	ramavtal	dokumentation	kommentarer
AB Gilbert Gustafssons Entreprenadfirma	159 339	Ja		Enl. avtals- förteckning
Fem Punkter AB (annons, webbutv, profiltryck)	129 455		Nej	Uppfyller ej krav
Hewlett-Packard Sverige AB	185 202	Ja, avtal System- electronics via Höglandsförb.		
NIMA Maskin AB	270 338		Nej, garanti- service inköp ismaskin	Uppfyller krav
Processing Borgås AB	166 409		Nej, valdes pga de vann Ekfab upphandling om- byggn. simhallen	Uppfyller ej krav
R Konsult HB	62 859	-	Nej	Inget krav
Softronic AB (Vklasslicenser skola)	81 031	-	Nej	Inget krav
Solutions Skövde AB	24 901	-	Nej	Inget krav
Svensk Jordelit ab	183 178		Ja, frågat 3 lev. dok. finns	Uppfyller krav
Taxi Nyberg – Hyrservice AB	200 307	Ja		Ej med i förteckning
Visly - enskild firma	198 900		Ja, frågat 3 lev. dok. finns	Uppfyller krav
Inv. projekt 9816	167 472	Ja	Ja	Uppfyller krav
Inv. projekt 9820	613 447	Ja	Ja	Uppfyller krav, upph. avd. involverad
Inv. projekt 9828	112 509		Ja	Uppfyller krav
Inv. projekt 9768	625 855	Ja	Ja	Uppfyller krav, upph. avd. involverad
Ansvar 6522 **	287 181	Ja, tre lev.	Nej, två lev.	Se nedan, övriga inköp < 100 tkr

Ansvar 6575 ***	912 710	Ja, tre lev.	Nej, två lev.	Se nedan, övriga inköp >100 tkr
** Dustin i Sverige AB	251 010		Nej	Uppfyller ej krav
** tillfällig leverantör (Aspiranterna ek för)	178 300		Nej	ej anmält enligt delegationsordning
*** Frank Valiant AB	245 592		Nej	Uppfyller ej krav
*** Aducta i Linköping AB	123 930		Nej	Uppfyller ej krav